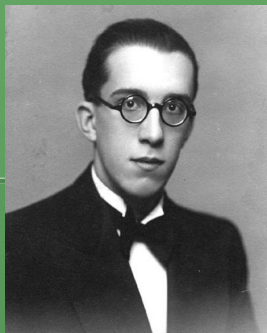

Ifj. dr. Varga Zsigmond debreceni vértanú teológus

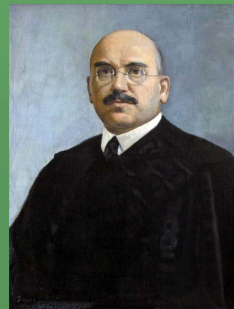

'56 és a XX. század magyar református lelkészvértanúi
Dr Fekete Károly, Felsőőr/Oberwart, 2016. 07. 15.

- A felfokozott nacionalista közhangulat idején a radikalizálódás ellen ható, azt visszafogó, fajelméletmentes nemzeti identitástudat ápolásában jártak élen a debreceni teológiai tanárok.
- Egyetemi numerus clausus-törvény 1928. évi módosítása után több hullámban szerveztek zavargásokat a jobboldali radikális ifjúsági szervezetek az ország egyetemlein.
- Debrecenben: 1928 őszén, 1932 őszén, 1933/34. tanévben és 1940 őszén volt több napig elhúzódó rendbontás és tüntetés.

Ladányi Andor:

- „Az egyetemi vezetők, professzorok közül csak kevesen voltak, akik az atrocitások elkövetőivel szemben erélyesebb fellépést követeltek. Ezek közé tartozott Csikesz Sándor, a debreceni református hittudományi kar dékánja, aki azt javasolta, hogy a zavargások kezdeményezőit gyorsított fegyelmi eljárással zárják ki az egyetemről.”

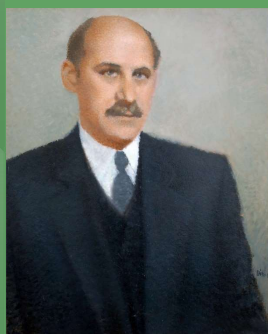

- A Hittudományi Kar tagjai nem érezték ösztönzést arra, hogy valamilyen különleges teológiával támasszák alá az állam elgondolásait.
- A meghatározó személyiségek tanítottak és publikáltak erről a kérdésről:

Révész Imre korai figyelmeztetései,
Vasady Béla professzor több írása,
Pákozdy László Márton dolgozatai
(Közlöny című diáklap, Theologiai Szemle)

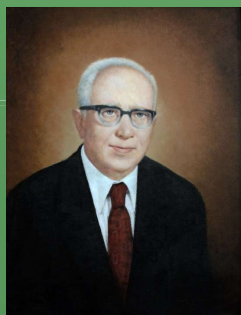
- „Németországban nagy tüzzel folyik a keresztyénség germanizációja. Vigyázzunk, hogy nálunk mint turanizálás vagy 'magyar vallás' föl ne üsse a fejét ugyanaz a betegség és hogy az egyházi és nemzeti küzdelemben meg ne feledkezzünk arról, hogy 'először az Isten Országát kell keresnünk'.”

(Pákozdy L. M.)

Czeplédy Sándor:

- „Egy beláthatatlan arányú világnézeti forradalom vihara zúg el fölöttünk. A második világháború mindenekelőtt ideológiai háború. ... Ha a tudományos teológia hallgat, csak megnövekedik az a veszély, hogy kijelentés-ellenes eszmeáramlatok özönvize borítja el az egyház és a társadalom egész életét.”

Cserediák kapcsolat Elberfeld és Debrecen között:

1933:

- Hermann Albert Hesse (Reformierter Bund für Deutschland - elberfeldi Predigerseminar)
- Kállay Kálmán (Debreceni Lelkészképző Intézet)

- Kállay jelentése az Egyházkerületi Közgyűlésnek:
„Tekintettel arra, hogy az ajánlat a német református egyháznak attól a csoportjától jött, amely a mai Németország kaotikus vallási állapotai közepette is hűségesen ragaszkodik a református dogmákhoz és hitvallási alapokra állva bátran szembenéz a nemzeti szocializmus hitünket sértő egyházi intézkedéseivel, előterjesztetem a kérelmet a főtiszteletű Püspök úrnak aziránt, hogy fogadjuk el a német református egyház ajánlatát és lépünk cserediák-viszonyba velük. A tárgyalások eredménye az lett, hogy az elberfeldi Predigerseminar igazgatója egy Gerrit Herlyn nevű diákot küldött ki hozzánk, aki már jelentette is közeli megérkezését, a mi részünkről pedig Kádár László jeles kápláni vizsgát tett segédlelkész ment ki Elberfeldbe, aki helyét már el is foglalta.”

1934 – 1940:

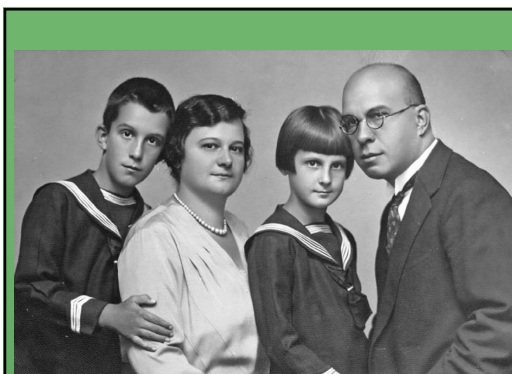
- 5 német segédlelkész ment Debrecenbe és
- 6 debreceni teológus ment Elberfeldbe tanulni.

- Ifj. dr. Varga Zsigmond (1919-1945)
Született: Debrecen, 1919 szeptember 9.
Apja: dr. Varga Zsigmond vallástörténész professzor.
Anyja: Erdős Mária.

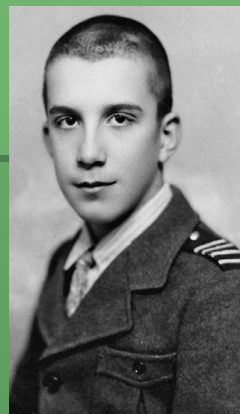

■ Testvére: Varga Mária
(később dr. Bodonhelyi József professzor felesége)

Tanulmányok:

- Debreceni Református Főgimnázium

- Debreceni Tisza István Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
- Debreceni Tisza István Tudományegyetem
Hittudományi Kar

- 1939-40-ben a Hittanszaki Önképző Társaság elnöke
- 1941-42-ben a Kollégiumi ifjúság szeniora

- Teológus Gyülekezet:

„célja: a hitvalló egyháztagságra, hitbéli öntudatból folyó missziói munkára, az élet minden viszonylatában szilárd keresztyén erkölcsi jellemre és keresztyén magyar hazafiságra, és mindezek által az Ige szolgálatára való nevelés”.

- Barátjának írta:

„hogy... mennyi az én munkám – nem fontos. Hogy mennyi harc és vitatkozás eredménye ez – még kevésbé fontos, mert ha egyszer elértünk valami – hisszük – isteni célt, ne legyen drága semmiféle emberi áldozat. A próféták és az apostolok Isten dicsőségéért és a regnum Christi megvalósításáért vívott életharcához úgysem hasonlítható a mi legnagyobb áldozatunk sem, és ha hiszünk a Gondviselésben, akkor mit remegünk mindig a jövő következményektől? – Én, amik hátam megett vannak, tökéletesen elfelejtve, mostmár nekidőlök azoknak, amik előttem vannak.”

- „A széniori évnek emberi részről teljes programkialakítással megyek neki és hiszem és remélem, hogy Isten segítségével sikerül minél teljesebben meg is valósítanom egyes részleteiben az igaz anyaszentegyház hasznára és a lelkek épülésére. A püspök úrral (Révész Imrével) bemutatkozó látogatásom alkalmával tárgyalgattunk is a munka megindításáról. Az általam tervezett módokat jóváhagyta, sőt kért is arra, hogy az Istentől nekem adott talentumokat úgy forgassam, hogy hatalmas belső evangélizáció és konszolidáció valósuljon meg végre-valahára a theologusgyülekezetben, mely aztán kovászként hatna a kollégiumi és egyetemi ifjúság tömörülésére is.

... egyetemi törvényjavaslat készül, mely a sok semmiskedő bajtársi egyesületet megrendszabályozza, hómánbálinti felügyelet alá helyezi és új szervezettel akarja ellátni. Most már igazán itt van az ideje a lelkek egységének!”

**A HELLENISTIKUS PAPIRUSOK,
FELIRATOK, OSTRÁKÁK VILÁGA
ÉS AZ ÚJTESTAMENTUM**

Tanulmány az újszövetségi nyelvészet, irodalom
és összehasonlító vallástörténet köréből.

Írta:
új. VARGA ZSIGMOND

DEBRECEN, 1942.
SZERZŐ SAJÁT KIADÁSA.

Bölcsészdoktori értekezése:

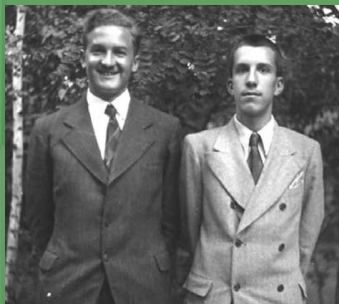
- „A hellenistikus papyrusok,
feliratok, ostrakák világa és az
Újtestamentum” –

*Tanulmány az újszövetségi
nyelvészet, irodalom és
összehasonlító vallástörténet
köréből*

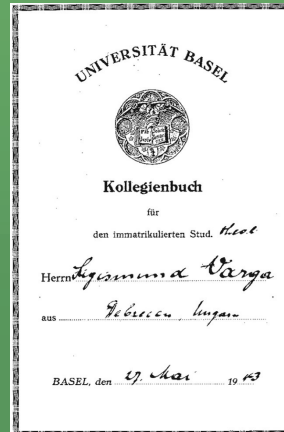
(Debrecen, 1942)

1942/43: Svájcba kapott ösztöndíjat, ahol megismerkedett:

- Genfben T. A. Wisser't Hoofftal,
- Baselban Karl Barth-tal, Oscar Cullmannal és Baumgartnerrel,
- Zürichben Emil Brunnerrel.

▪ Svájcban Nagy Barna sárospataki teológussal

Sommer Semester 1943.

Bezeichnung der Vorlesung	Anmeldung auf der Quästur	Anmeldung beim Dozenten	Abmeldung beim Dozenten
1. Herr Cullmann: Erklärung d. ap. ev. Evangelien	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Cullmann	Cullmann
2. Karl Goets: Die neutest. Briefe. 1. Teil. Briefe an Kol. Jakob. Stamm:	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Goets	Goets
3. Jakob Stamm: Apost. Briefe. 2. Teil. Briefe an Kol. Jakob. Stamm:	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Stamm	Stamm
4. Walter Baumgartner: Einführung in die Bibl. Stammes.	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Bay -	Bay.
5. Jakob Wierz: Einführung in die Bibl. Stammes.	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Wierz	Wierz
6. Jakob Wierz: Einführung in die Bibl. Stammes.	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	Wierz	Wierz
7. Karl Barth: Die Frage der Dogmatik. Christl. Bekennt.	UNIVERSITÄT QUÄSTUR	} Barth	} Barth
8. Karl Barth: Introduction à la dogmatique.	UNIVERSITÄT QUÄSTUR		
9.			
10.			

- „A legnehezebbje éppen most következik reánk, ifjú lelkipásztornemzedékre. Egy démoni erővel küzdő, tébolydává válni kezdő világban kell új nyelveken hirdetnünk az evangéliumot, ördögöket űznünk, gyógyítanunk és vigasztalnunk Krisztus missziói parancsa szerint. Most fog eldőlni, hogy akarunk-e igazán, — nem szájjal, hanem szívvel — bizonyosságot tenni az Életről és az Igazságról először önmagunk és egymás előtt. Leszünk-e egyszer már végre Krisztus harcos seregévé, életet és szívet értele örömet feláldozni kész, lelki tagokká, új emberekké, akik utolsó lehelletükig küzdenek a mozgósított Egyházban az Isten uralmáért és dicsőségéért!

- Most, éppen most következik a súlyos próba egész református egyházunkra – ha vajon a magunk kicsinyes érdekeinek sutba-félredobásával egyedül Krisztust ismerjük-e el Vezérnek, vagy külső győzelmektől megittasulva járjuk tovább a régi haláltáncot!? – „A Krisztus közöttetek van” – mondja Pál apostol. Krisztus ügye pedig mindenképpen győz, az Ő ügye csak győzelmes ügy lehet a mi tehetetlenségünk vagy akaratunk ellenére is. Csak az a kérdés, hogy engedelmes bárányokként adjuk-e át magunkat Neki, feltétlen bizalommal és örömmel követjük-e Őt valahová megy el egészen a Golgotáig, vagy megvárjuk míg ostorral és ítélet szavával jelenik meg közöttünk?! – Ha ma még csak az Ő csendes hívogatását halljuk, meg ne keményítsük szíveinket!”

- 1944: Bécsben ösztöndíjas. „A bécsi gyülekezeti munka:
- 1./ a gyülekezet pontos számbavétele, demográfiája, melynek alapján lelki képe is megrajzolható;
- 2./ az istentisztelet rendszeres megtartása, melyekre a gyülekezetet meghívjuk névre szóló meghívókkal;
- 3./ családlátogatások;
- 4./ a gyülekezet különleges csoportjainak gondozása: munkások, katonák, diákok, leventék, ifjúság és missziói, evangélizációs alkalmak megteremtése
- 5./ az adminisztratív feladatok végzése, a gyülekezet felé tanácsadás, irányítás és vezetés formájában, kifelé pedig a felsőbb hatóságokkal való érintkezés formájában.”

- Incze Gábor:
- Varga Zsigmond „jelentése mindenesetre érdekes és örvendetes, azonban terveit túlméretezetteknek tartom az igazán csak maroknyi bécsi magyar protestáns között. Olyan alaposan megszervezni őket, mint ahogy V.ZS. írja és szeretné, nem lehet, mert ezek a derék lelkek jobbára német állampolgárok és buzgó tagjai a német ref. Egyháznak. Erősebb szervezésüknek vagy a politikai hatóságok, vagy a német ref. egyház vezetősége mondana ellent.

A bécsi lelkésszel és superintendenssel én többször beszélgettem erről és az egyébként nagyon rokonszenves urak ezt a szervezkedést nem tartják lehetőnek. ... A missziói tevékenység, különösen az ifjúság között, sajnós, csak minimális lehet, mert a német ifjak tagjai a Hitler Jugendnek; magyar levante, középiskolás diák pedig a rk. Egyházhoz tartozókkal együtt sem lehet 15-20.”

Hármas vádpont:

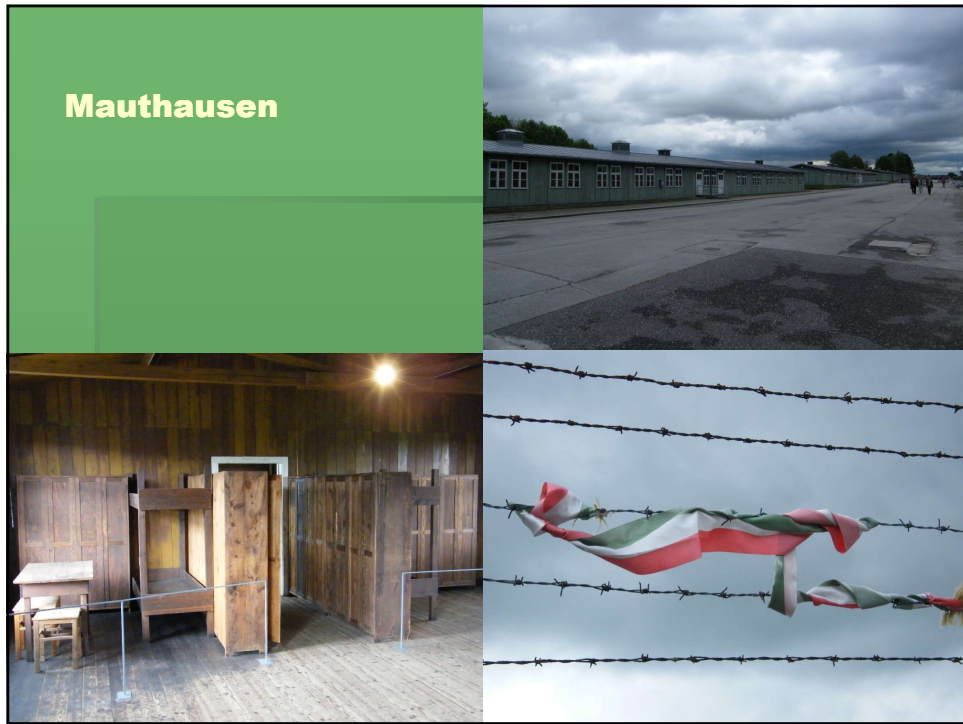
- 1./ a német városok bombázásától remélte az esztelen és egyenlőtlen vérontás befejezését;
- 2./ hallgatta az angol rádió híreit és terjesztette azokat;
- 3./ nemzeti szocialista ellenes beállítottságú volt.

Bécs – Református templom

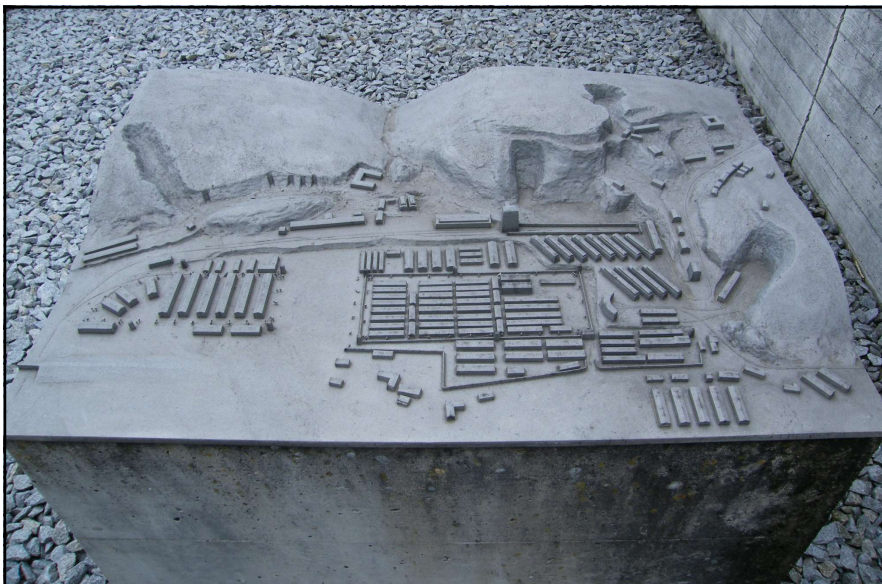

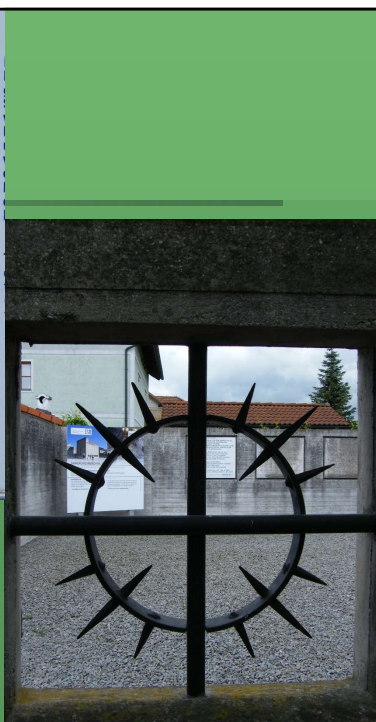
Mauthausen

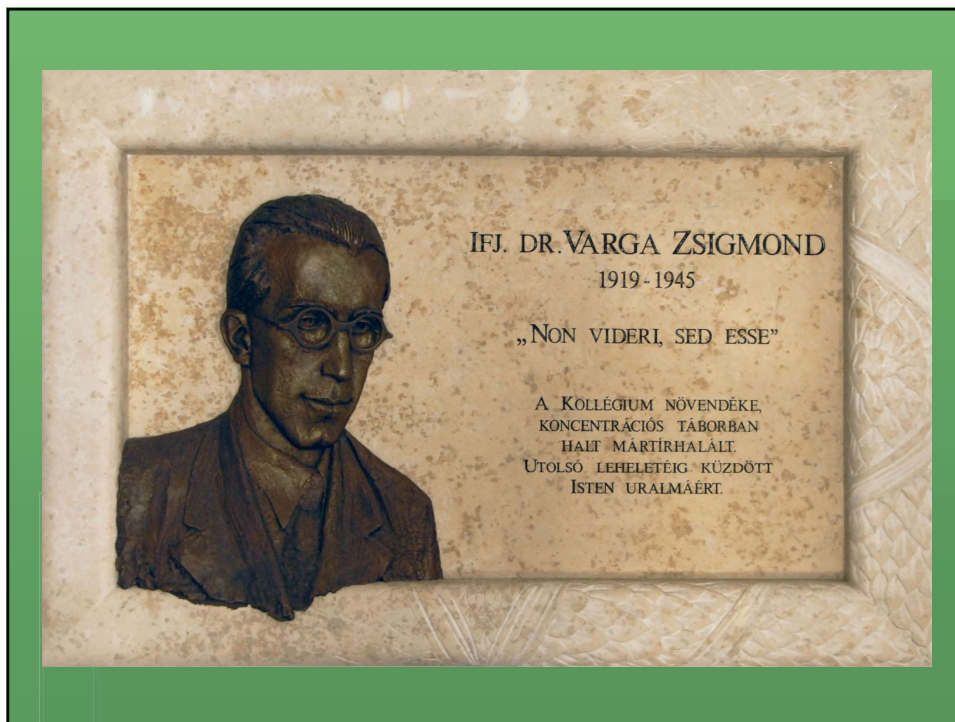
Gusen

- 1945. március 5-én tífuszban halt meg
- A „magyar Bonhoeffer”
- Jelmondata:
 - *Non videri, sed esse* – „Nem látszani, hanem lenni...”

„Te Martyrum candidatus laudat exercitus”

„Jeles mártírseregek magasztalnak tégedet.”

(*Te Deum* – részlet)

Köszönöm a figyelmet!

